

ARJANTİN EKONOMİK GÖRÜNÜM 2013

A- Ekonomik Genel Görünüm

Latin Amerika'nın dördüncü büyük nüfusuna sahip olan Arjantin, zengin yer altı ve yer üstü kaynakları, yetişmiş insan gücü, şehirleşme ve teknolojik gelişimi, kişi başına alım gücünün yüksekliği, bölgedeki uyum ve büyüme potansiyelinin etkisi gibi hususlar dikkate alındığında bölgede ekonomik potansiyeli en yüksek olan ülkelerden biridir. Ancak, politik belirsizlik, kurumsal yetersizlik, sosyal huzursuzluk gibi unsurlar gerçek ekonomik büyümenin orta ve uzun vadede potansiyeli yakalamasını engellemektedir.

Arjantin zengin maden yataklarına sahiptir. Maden taraması açısından sadece beşte birinin araştırılmış durumda olduğu ülkede kurşun, çinko, kalay, bakır, demir, altın, manganez, petrol ve doğal gaz ile uranyum yatakları bulunmaktadır.

Yaklaşık 41,7 milyon nüfusu olan Arjantin'de, kişi başına düşen milli gelir (satın alma gücü paritesine göre) 18.810 ABD Doları'dır. Gelir dağılımındaki uçurumlara rağmen, Latin Amerika ülkelerindeki kişi başına gelirin en yüksek olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.

Arjantin ekonomisine ilişkin yapılan değerlendirme notlarına baktığımızda; siyasi açıdan hükümetin öngörülme kararlar alması, borçlarını ödeyemeyeceği beklentisinin yüksekliği nedeniyle; ülke riski, döviz kuru riski, bankacılık riski açısından CCC; politik risk, ekonomik yapı riski açısından B "rating"ine sahip olduğu görülmektedir.

Euromonitor International'ın analizlerine göre Hızlı Tüketim Malları pazarında net değer artışı açısından 250 ülke arasında yapılan karşılaştırmada Arjantin 10. sırada yer almaktadır. İlk 9 ülke sırasıyla; Çin, Brezilya, ABD, Hindistan, Meksika, Rusya, Venezüella, Endonezya ve Kanada'dır. Arjantin'in hızlı tüketim malı pazar büyüklüğü 222 milyar Dolar olup, son üç yılda ortalama %12,7 büyüyen pazarın satış hacminin önümüzdeki dönemde %3,4 büyüyeceği tahmin edilmektedir. Sektördeki net değer artışı 24,6 milyar ABD Doları'dır. Tüm zorluklarına rağmen, Arjantin pazarında perakende tüketim malları sektörü ve bu ürünleri üreten ihracatçı firmalarımız açısından değerlendirilmesi gereken bir potansiyel olduğu pazarda yapılan görüşme ve gözlemlerde ortaya çıkmıştır. İç piyasada tüketimin yüksek olması nedeniyle, özellikle yerli üretimin olmadığı veya kısıtlı olduğu ürünlerde uygun bir fiyatla pazara sunulan iyi bir ürünün pazarda tutunma şansının yüksek olduğu düşünülmektedir.

TABLO 1: Arjantin'in Temel Göstergeleri

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nüfus (milyon)	39,7	40,1	40,5	40,9	41,3*	41,7	41,7
Nominal GSYH (Milyar ABD\$)	328,5	308,7	370,3	448,2	477,0	467,6	461,0
GSYH Büyüme (%)	6,8	0,9	9,2	8,9	1,9	3,5	3,3
Kişi Başına GSYH (SAGP- ABD\$)	14.422	14.529	15.919	17.536	18.020	18.810	19.594
İşsizlik Oranı (%)	7,9	8,7	7,8	7,2	7,2	7,4	7,5
Tüketici Fiyatları enflasyonu(%)	17,8	16,3	25,3	23,6	25,6	19,7	22,9
ABD Dolar Kuru (Peso-Yıl sonu)	3,14	3,71	3,96	4,28	4,54	5,45	6,52
Cari İşlemler Dengesi (Milyon ABD\$)	6,8	11,0	1,35	1,56	479	3,498	-718
Mal Ticaret Dengesi (Milyar ABD\$)	15,4	18,6	14,3	13,3	15,2*	16,8	

İhracat (Milyon ABD\$ -FOB)	70,0	55,7	68,2	84,0	81,2	86,4	88,0
İthalat (Milyon ABD\$ -CIF)	54,6	37,1	53,9	70,7	66,0	68,5	72,7
Sınai Üretim Artış Hızı %	4,0	1,2	7,8	9,2	-0,4	3,0	3,0
Dış Borç Stoku (Milyon ABD\$)	121.895	126.687	111.768	114.704	115.510	112.163	110.713
Uluslararası Rezervler (Milyar ABD\$)	46,7	48,0	52,2	46,4	43,0	40,2	

*Tahmin Kaynak: IMF, EIU, INDEC.

Arjantin, en büyük iki pazarı olan Brezilya ve Çin ekonomisindeki gelişmelerden de etkilenmektedir. 2013 ve 2014 yılında büyüme hızı sırasıyla %3,5 ve %3,4 olarak tahmin edilmekte olup; ihracatın sırasıyla %5,4 ve %2,3; ithalatın ise %5,7 ve %3 oranında artacağı öngörülmektedir.

B- Dış Ticaret- İhracat/İthalat

Arjantin ekonomisi genelde tarım ve tarıma dayalı sanayi ağırlıklı bir yapıya sahiptir. GSYH'nin yüzde 10'u tarım, yüzde 31'i sanayi ve geri kalanı da hizmetlerden oluşmaktadır. Hızla artan tarım ürünleri fiyatları Arjantin ekonomisi için önemli bir büyüme kaynağı haline gelmiştir. Yaklaşık 270 bin km² (toplam yüzölçümünün %9,2'si) büyüklüğündeki bir alan tarıma elverişli durumdadır. Soya, ayçiçeği, mısır, buğday, arpa, yulaf, pirinç, aspir, pamuk, fasulye, çay, tütün, şeker kamışı, üzüm, narenciye, elma, armut ülkede yetiştirilen en önemli meyve ve sebzelerdir. Kuzeyden güneye uzanan büyük bir coğrafyaya sahip olan Arjantin'in iklim koşulları çok farklı iklim gerektiren ürünlerin üretimine müsaittir. Hububat ve yağlı tohumlar üretimi Arjantin ekonomisi ve ihracatının en önemli unsuru niteliğindedir. Yaklaşık 50 milyon baş hayvana sahip olan Arjantin dünyanın en önemli et üreticileri arasında yer almaktadır.

Arjantin'in başlıca ihraç ürünleri; Soya fasulyesi ve türevleri, mısır, otomobiller, buğday, petrol, kamyon-kamyonet, bio-dizel yakıtlar, bakır, oto yedek parçaları, petrol yağları, demir-çelik profiller, diğer hava taşıtları, ayçiçeği yağı, şarap ve arpadır.

Dünyada 45.	2008	2009	2010	2011	2012
Toplam İhracatı (1000 Dolar)	70.018.851	55.672.119	68.187.227	83.950.225	80.927.117
TR'ye ihracatı (1000 Dolar)	518.604	183.205	199.355	563.679	299.536
TR'nin payı %	0.74	0.33	0.29	0.67	0.37
TR'nin Sırası	30	45	47	36	44

Dünyada 46.	2008	2009	2010	2011	2012
Toplam İthalat (1000 Dolar)	57.461.774	38.786.162	56.792.359	73.936.506	68.171.280
TR'den ithalat (1000 Dolar)	156.130	93.824	176.564	249.541	299.577
TR'nin payı %	0,27	0,24	0,31	0,34	0,44
TR'nin Sırası	34	39	31	31	30

Arjantin son 12 yıldır dış ticaret fazlası veren bir ülkedir. Bu süre içinde 2009 yılında ithalattaki çok keskin düşüş nedeniyle dış ticaret fazlası nominal olarak 18,5 milyar Dolar'a yaklaşarak tarihi rekor kırmıştır. Ancak, 2010-2011 yıllarında hızlı ekonomik büyümeye bağlı olarak artan ithalat nedeniyle dış ticaret fazlası 2011 yılı itibarıyla 13,2 milyar Dolar olmuş, 2012 yılında hem ihracatta hem de ithalatta yaşanan gerileme neticesinde 16,4 milyar Dolar dış ticaret fazlası gerçekleşmiştir. 2011 yılında yaşanan kıtlık nedeniyle 2012 yılında ihracatta %3,3 gerileme yaşanmış ve bunun neticesinde ithalat kısıtlamalarının da etkisiyle ithalatta %7,3 gerileme ile sonuçlanmıştır.

Tarım ve işlenmiş tarım ürünleri, Arjantin'in ihracatının yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Arjantin'in toplam ihracatının yaklaşık beşte biri Brezilya'ya olmak üzere yüzde 41'i MERCOSUR ve ALADI ülkelerine yapılmaktadır. Toplam ihracatta AB'nin payı yüzde 15 ve NAFTA'nın payı yüzde 9 seviyesinde bulunmaktadır. 2012 yılında ithalat ise yüzde 7,5 oranında düşerek 68,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Arjantin, başta soya fasulyesi, buğday, mısır ve et ürünleri olmak üzere, dünyanın önemli tarımsal ürün tedarikçilerinden biri olma konumunu devam ettirmektedir. Son yıllarda, özellikle kolay pazarlanabilir bir ihraç ürünü olması ve elverişli dünya fiyatları nedenleriyle soya ekimi yapılan alanlarda hızlı bir genişleme başlamış ve bu durum bir yandan ekolojik kaygılara, diğer yandan ise tek ürün ve pazara bağımlılığa (başlıca alıcı Çin) yol açmaya başlamıştır.

Arjantin'de yılda 14 milyon büyükbaş ve 5 milyon küçükbaş hayvan ile 2 milyon domuz kesimi yapılmaktadır. Et ve balıkçılık ürünleri ile kümes hayvancılığı ülkenin geleneksel ihracat kalemi olma özelliğini sürdürmektedir.

Arjantin petrol, petrol yağ ve yakıtları, doğal gaz ve elektrik üretici ve ihracatçısı konumundadır. Arjantin'in ihracatının değer itibarıyla yaklaşık yüzde 6'sını KOBİ adı verilen küçük ve orta ölçekli işletmeler, geri kalan bölümünü ise büyük ölçekli firmalar gerçekleştirmektedir. İhracatta firma yoğunlaşması oldukça yüksek düzeyde bulunmaktadır. Arjantin'in toplam ihracatının değer olarak dörtte birinden fazlasını ihracatta en büyük paya sahip ilk 5 firma, yaklaşık yüzde 60'ını ilk 20 firma gerçekleştirmektedir. Ayrıca, yabancı sermayeli firmaların ihracat payları oldukça yüksek düzeydedir. Toplam ihracatın yaklaşık dörtte üçü yabancı sermayeli şirketlerce gerçekleştirilmiştir. Firma yoğunlaşmasına paralel olarak bunların temsil ettiği sektörlerde de yoğunlaşma oranı oldukça yüksektir. En büyük 10 ihracatçının 9 tanesi hububat ve yağ sektöründe faaliyet gösterirken diğer firma otomotiv sektörü ihracatçısıdır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Arjantin toplamda olduğu gibi çoğu ülke ile olan ticaretinde dış ticaret fazlası vermekle birlikte başta Brezilya, Çin ve ABD olmak üzere en büyük ticaret ortaklarına karşı dış ticaret açığı vermektedir. Arjantin'in en büyük ihraç pazarını Brezilya oluşturmaktadır. 2012 yılı itibarıyla toplam ihracatın yaklaşık yüzde 20'si Brezilya'ya gerçekleştirilmiştir. Brezilya'nın yanında Uruguay, Venezüella ve Paraguay'ın da dahil olduğu MERCOSUR ülkelerine Arjantin'in toplam ihracatı 2012 yılında 22,5 milyar Dolara ulaşarak toplam ihracatın yaklaşık %27'sini oluşturmuştur. 2011 yılında 469 milyon Dolar olan dış ticaret açığı ithalattaki %17,5 gerileme sayesinde 3,4 milyar Dolar fazla olarak gerçekleşmiştir.

MERCOSUR ülkelerine ilaveten Şili, Bolivya, Kolombiya, Küba, Meksika, Peru ve Ekvator'un dahil olduğu ALADI ülkelerine olan ihracat Arjantin'in toplam ihracatının yaklaşık %40'ını oluşturmaktadır. Özellikle Arjantin'in sanayi malları ihracatında söz konusu ülkeler Arjantin'in

en önemli pazarı konumundadır. Çin her geçen yıl artan önemiyle Arjantin'in Latin Amerika dışındaki en büyük pazarıdır. Özellikle soya ve soya yağı ihracatının önemli bir kısmı Çin'e gerçekleştirilmektedir. Ülkeler itibarıyla Arjantin'in ihracatında dördüncü sırada yer alan ABD'ye ihracat 2012 yılı itibarıyla %5 pay ile 4,1 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. İspanya, Hollanda, Almanya ve İtalya AB ülkeleri içinde Arjantin'in en fazla ihracat yaptığı ülkelerdir.

Arjantin'in başlıca ithal ürünleri; otomobil, petrol yağları ve doğalgaz, oto yedek parçaları, telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar, kamyon-kamyonet, ilaçlar, diğer hava taşıtları, otomatik bilgi işlem makineleri, serum ve aşular, demir cevherleri ve konsantreleri, radyo, televizyon ve radar cihazları ile aksam ve parçaları, haşarat öldürücü, dezenfekte edicilerdir.

Ana mal grupları itibarıyla incelendiğinde Arjantin'in toplam ithalatının yüzde 38'inin sermaye malları ve bunların aksam ve parçalarından, yüzde 29'unun ara mallarından, yüzde 14'ünün yakıt ve yağlardan, yüzde 11'inin tüketim mallarından ve yüzde 8'inin taşıt araçlarından oluştuğu görülmektedir. Arjantin 2012 yılı itibarıyla ihracatı gibi toplam ithalatının da yaklaşık yüzde 28'ini Venezüella dahil MERCOSUR'dan gerçekleştirmiştir.

Arjantin ile İthalatımızda karşılaşılan sorunlar:

Arjantin tarafından uygulanmakta olan "Otomatik olmayan ithalat lisansları" sistemi ve ithalatı kısıtlayıcı diğer uygulamalar ülkemiz de dahil olmak üzere, Arjantin'e ihracat yapan ülkelerin ihracatlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Uygulamanın her ürün ve firma bazında farklılıklar göstermesi nedeniyle gelecek öngörüsü yapmakta ve potansiyel ürünler belirlemede güçlük yaşanmaktadır. Arjantin'e ihracatımız yıllar itibarıyla keskin bir şekilde dalgalanmaktadır. Özetle başlıca sorunlar şunlardır;

Coğrafi Uzaklık ve Güven Eksikliği: İhracatçılarımızın sektörel fuarlara katılım yoluyla, Arjantin ve diğer bölge ülkelerindeki muhataplarıyla bir araya gelmesinin, ülkemizin bölge ülkeleriyle kalıcı ticari ilişkiler kurmasını engelleyen önemli bir faktör olan coğrafi uzaklık ve bundan kaynaklanan güven eksikliği sorununu azaltabileceği düşünülmektedir. Ayrıca olası alıcı firmaların geçmiş ticari ilişkileri ve finansal açılarından referans bilgilerine ulaşmak üzere, bu konuda hizmet veren çokuluslu bir danışman firmadan ya da çok sayıdaki mahalli danışmandan profesyonel yardım alınması mümkündür.

Dile yabancılık: Bölge pazarına ilgi duyan ihracatçılarımız kendi ihtiyaç duydukları bilgileri internet üzerinden edindikten sonra iş geliştirmek istedikleri bölge ülkeleri ithalatçılarıyla İngilizce yazışma yapabileceklerdir. Başta KOBİ'ler olmak üzere bölgedeki şirketler arasında İngilizce çok yaygın olarak konuşulmasa da, iş sahipleri bazen dışarıdan yardım alarak, bazen Online çeviri olanaklarını kullanarak İngilizce yazışma yapmaktadırlar. İspanyolca iletişim kurmak Türk firmalarına önemli bir avantaj sağlayacaktır.

Karmaşık Tercihli Ticaret Ağı: Latin Amerika alanındaki Gümrük Birlikleri, STA'lar ve diğer tercihli anlaşmalar nedeniyle ortaya çıkan karmaşık tercihli ticaret yapısı pek çok sektörde rekabet gücümüzü azaltıcı etki yapmaktadır. Yakın gelecekte mevcut yapının birçok yeni ve kapsamlı STA ile daha da karmaşıklaşması beklenmektedir.

Türkiye'nin Doğru Tanınmaması: Genel olarak bakıldığında, Arjantin vatandaşlarında tarım üretimi yapan oryantal bir Türkiye imajı bulunmaktadır. Ülkemizin sanayi alanındaki düzeyi yeterince bilinmemektedir.

Korumacılık: Arjantin hükümeti sektörlerden gelen şikâyetlere çok duyarlı bir yapı sergilemektedir. Bunun sonucunda, otomotiv, beyaz eşya, tekstil, ayakkabı, oyuncak gibi pek çok sektörde sıklıkla gümrük vergisi artırımını, ithalat izni gibi engellere başvurmaktadır. Otomatik olmayan lisans, ön kayıt ve referans fiyat en sık uygulanan önlemlerdir. Halen ülkemizin Arjantin'e yönelik ihracatı çok düşük düzeyde olduğu için, bu konuda sınırlı sayıda şikâyet bulunmaktadır. Ancak, özellikle sayılan sektörlerdeki ihracatımızda artış olması halinde zaman içerisinde bu konudaki kısıtlamaların artması beklenmelidir.

Kamu İhalelerinde Finansman Sıkıntısı: Arjantin'de kamu ihalesi almak, finansman kaynağıyla beraber geldiği takdirde mümkün olabilmektedir. Finansman temininde yaşanacak güçlüğün yanı sıra, coğrafi açıdan uzaklık ve pazara yabancılık gibi faktörlerin de etkisiyle ülkemiz müteahhitlik sektörü tarafından bu aşamada Arjantin'de kamu ihalesi alınması kolay görünmemektedir.

Arjantin'de yatırım yapmayı planlayan girişimciler açısından da bu hususların bir kez daha yinelenmesinde; böylece Latin Amerika'ya özgü korumacı yapı, karmaşık ticaret anlaşmaları ağı, dile ve kültüre yabancılık gibi faktörlerin yanında çok da basit ve şeffaf olarak değerlendirilemeyecek idari yapı ve yatırım mevzuatları göz önünde tutularak, bölge ülkeleriyle öncelikle sağlam ticari ilişkiler kurulmaya çalışılmasında ve bölgenin belirli bir düzeyde tanınmasının ardından yatırımcılığa yöneliminde yarar görülmektedir.

Türkiye - Arjantin Hızlı tüketim Malları Ticareti

Arjantin hızlı tüketim malları ithalatının önemli bir kısmını Brezilya (%33), Meksika (%10), ABD (%10), Ekvator (%7), Şili (%7), Fransa (%4), İspanya (%3) ve Uruguay'dan (%3) gerçekleştirmektedir. Ülkemiz ise 32. sırada yer almaktadır.

Arjantin'e ihracatta; dilimlenmiş domates konservesi, kekik, fındık, incir, kuru kayısı, çikolata ve şekerli mamuller, bisküvi ve gofretler, zeytinyağı, bira, baharatlar ve sabun ihracatı potansiyel taşımaktadır. Pazardaki gelişmeler takip edilerek özellikle kozmetik ve kişisel bakım ürünlerinde de ihracatımızın artırılabilceği düşünülmektedir.

Arjantin'den hızlı tüketim malları ithalatımız, ihracatımızdan daha yüksek olup, 2012 yılı için 26 milyon Dolar açık verilmiştir. Fasulye, nohut, yeşil mercimek vb. kuru baklagiller, soya ve ayçiçeği yağı, süt ürünleri, kişisel bakım ürünleri ve likörler başlıca ithal ürünlerdir.

	Toplam	3.350.426	29.374.019	32.724.445	-26.023.593
0306	Kabuklu hayvanlar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya benzer işlem gör		8.854	8.854	-8.854
0405	Sütten elde edilen yağlar, süzülerek yenilen süt ürünleri		1.961.886	1.961.886	-1.961.886
0408	Kuş, kümes hayvanlarının kabuksuz yumurtaları ve yumurta sarıları		40.206	40.206	-40.206
0709	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)		2.874	2.874	-2.874
0710	Sebze, (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılmış) (dondurulmuş)	23.717		23.717	23.717
0712	Kurutulmuş sebzeler (bütün, kesilmiş, dilimlenmiş, kırılmış, toz halinde)	34.000		34.000	34.000
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	24.425	16.739.240	16.763.665	-16.714.815
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	323.968		323.968	323.968
0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	258.138		258.138	258.138
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)		530.808	530.808	-530.808
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)		6.656	6.656	-6.656
0808	Elma, armut ve ayva (taze)		189.705	189.705	-189.705
0809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği		12.436	12.436	-12.436
0810	Diğer meyveler (taze)		5.552	5.552	-5.552
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. Fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	174.569	30.047	204.616	144.522
0901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ü		115.948	115.948	-115.948
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	7.016		7.016	7.016
0910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	447.812		447.812	447.812
1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	19.750		19.750	19.750
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	6.860	7.834.488	7.841.348	-7.827.628
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	19.903		19.903	19.903
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	43.606		43.606	43.606
1901	Malt hılasası; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	6.935		6.935	6.935
1902	Makarnalar ve kuskus	3.850		3.850	3.850

1904	Hububat veya hububat türlerinin kabartılması veya kavrulması suretiyle elde edilen gıda mamulleri	3.100		3.100	3.100
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamuller, hosti, boş ilaç kapstülü mülhür güllacı, pirinç	150		150	150
2001	Sebze, meyve, sert kabuklu meyve ve yenilen diğer bitki parçaları (sirke/asetik asitle hazırlanmış ve	57.684		57.684	57.684
2002	Domates (sirke/asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	1.859.748		1.859.748	1.859.748
2005	Diğer sebzeler (sirke/asetik asitten başka usulde hazırlanmış veya konserve edilmiş) (dondurulmamış)	1.940		1.940	1.940
2008	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçalarının konserveleri	815		815	815
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	5.056		5.056	5.056
2201	Sular (tabii ve suni mineral sular ve gazlı sular dahil) (tatlandırıcısız, lezzetlendirilmemiş)	1.863	26.296	28.159	-24.433
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcılı, lezzetlendirilmiş)	6.511		6.511	6.511
2203	Biralar (malttan)	17.560		17.560	17.560
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası		49.251	49.251	-49.251
2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkol		533.345	533.345	-533.345
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür		159.553	159.553	-159.553
3305	Saç müstahzarları		3.026	3.026	-3.026
3307	Tıraş müstahzarları, vücut deodorantları, banyo müstahzarları, tüy dökücüler, vb.		1.123.848	1.123.848	-1.123.848
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	1.450		1.450	1.450

Kaynak: TÜİK

TABLO 4 – Arjantin-Türkiye Hızlı Tüketim Malları Ticareti

C- Yabancı Yatırım ve Vergiler

MERCOSUR'un ikinci büyük ekonomisi olan Arjantin, görel olarak düşük seviyede doğrudan yabancı yatırım çekebilmektedir. Burada özellikle ülkenin 2002 yılından sonra hala çözülemeyen dış borç yükümlülüğü konusundaki anlaşmazlıkların hala etkisi büyüktür. Arjantin'in 2001 öncesi dönemde sahip olduğu istikrarlı ve büyük miktardaki net doğrudan yabancı sermaye yatırımını

yakalayabilmesi, mevcut siyasal iktidarın ekonomik performansı kadar dış dünyaya vereceği güven unsuru ile de yakından ilişkilidir. Mevcut durumda, ekonomik büyüklük olarak Arjantin'den çok daha küçük olan Kolombiya, Şili ve Peru çok daha yüksek değerlerde yabancı yatırım çekebilmektedir. Arjantin 2012 yılında 11 milyar dolarlık yatırım girişi sağlamıştır.

Arjantin ile İkili Ekonomik İlişkilerin Gelişme Alanları (Sektörler)

- Mal Ticareti : Otomotiv, Makine ve cihazlar, Plastik ve cam eşya, Ev tekstili, Demir-çelik, İnşaat malzemeleri,
- Hizmetler Ticareti : Turizm
- Yatırımlar: Tarım ve hayvancılık, Gıda sanayi, Madencilik, Elektrikli ev eşyaları, Bilgi ve iletişim teknolojileri

Ülkelerde Potansiyel İşbirliği Alanları (Sektörler)

- Mal Ticareti : Tarım ve hayvancılık, Gıda
- Hizmetler Ticareti : Turizm, İnşaat
- Yatırımlar: Tarım ve hayvancılık, Gıda, İnşaat

Dış Ticaret Politikası /Vergiler

Kısaca, ithal ikameci politika, yerli üretimi artırmakla birlikte ülke yeterince yabancı sermaye ve teknoloji girişini de sağlayamadığı için yerli ürünlerin çoğunlukla daha kalitesiz ve daha pahalı hale gelmesine neden olmakta ve talep gücü de sürekli canlı tutulduğundan ithal ürünlere karşı talep her geçen yıl daha da artmakta, ve bu anlamda ithalatın bir kısmı ortadan kalkmak yerine ertelenmektedir. Bir nevi kısır döngü yaratan bu süreç nedeniyle, ekonomi büyüdükçe Hükümet ithalatı kontrol etmekte her geçen yıl daha da zorlanmakta ve daha doğrudan engeller çıkarma yoluna gitmektedir.

Dış ticaret politikasının ihracat ayağında ise bir taraftan ihracatın artırılması suretiyle dış ticaret fazlası sağlanması diğer taraftan ihracatın az sayıda emtia ürününe dayalı bir şekilde gelişmesinin önlenmesi yer almaktadır. Bu anlamda, ülkenin dünya piyasalarında hakim olduğu başta soya ihracatında en yüksek olmak üzere ihracat üzerinde vergi uygulanmakta ve bu vergiler ürünün ülkedeki işleme seviyesi artıktıkça azalan bir yapı göstermektedir.

Dış Ticaret Mevzuatı

Dünya Bankası tarafından hazırlanan “Doing Business 2014” raporuna göre Arjantin, dünya genelinde 189 ülke arasında iş yapma kolaylığı açısından bir önceki yıla göre 5 sıra gerileyerek 126. sırada yer almıştır.İhracat ve ithalat prosedürleri açısından ise bir önceki yıla göre 5 sıra ilerlemiş ve 129. olmuştur. İthalat için toplam 30 gün ve yaklaşık 2.260 Dolar maliyet tahmin edilmektedir. İthalatta istenen belgeler; Akreditif mektubu, menşe şahadetnamesi, fatura, gümrük beyannamesi, otomatik olmayan lisans belgesi, koli listesi, İç Ticaret Sekretaryası formu, teknik standart/sağlık sertifikası, liman makbuzudur.

İthalat Rejimi

Ocak 1995'te Arjantin MERCOSUR'daki diğer ortakları ile birlikte Ortak Gümrük Tarifeleri belirlemiştir. Tarife oranları % 0-20 arasında değişen 11 tarife oranından oluşmaktadır. Ortalama tarife oranı % 17'dir. Her ne kadar bazı hassas ürünler geçici olarak gümrük tarifeleri ve ithalat lisansları ile korunmaya alınmışsa da, hükümetin ticaret politikasının yönetimi konusunda müdahalesi azalmıştır. İthalatta referans fiyat uygulanmakta, referans fiyatın %80'inden az değerle ithalat yapıldığında KDV artırılmakta, fiyat farkı için kamu borçlanma senedi garantisi

istenmektedir. Referans fiyat listesi sürekli güncellenmekte, referans fiyatın altındaki faturaların menşe ülkedeki Arjantin Büyükelçiliği'nce onaylanması istenmektedir.

Arjantin Gümrük Ofisi, belirli ürünlerin ithalatında (ev eşyaları, elektronik parçalar, motosikletler, hazır giyim, ayakkabı ve oyuncak gibi korunması amaçlanan) belirli gümrük noktalarında kontrolüne izin vermektedir.

İhracat Rejimi

MERCOSUR gümrük birliği kapsamında ticaretteki liberalizasyon hızla gerçekleştirilmiş, ihracatta uygulanan bütün vergi ve kısıtlamalar kaldırılmış, ihracat prosedürleri kolaylaştırılmış, vergi iadesi ile ihracat teşvik edilmiştir. 1996'da Konvertibilite Planı ile uygulamaya konulan mali önlemler, hükümeti sermaye malları ithalatında uygulanan gümrük vergilerini artırmaya ve ihracatta uygulanan teşvikleri kısımaya zorlamıştır. Öte yandan otomotiv sanayi yabancı ülkelerin rekabetine karşı ithal yasakları ile korunmaktadır. Benzer şekilde tekstil sektörü de rakip ülkelere karşı dumpingli ürünler için bir önlem olarak özel vergilerle korunmaktadır.

Küresel krizin etkilerini hafifletmek amacıyla hükümet önemli ihracat sektörlerinden ihracat vergisi almaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Mevcut tarife rejimi çerçevesinde Arjantin'in uyguladığı ağırlıksız ortalama gümrük vergisi oranı %12,6 düzeyinde bulunmaktadır. Tarifeler tarım ve tarım dışı ürünlerde birbirine yakındır. Ortalama tarife tarım ürünlerinde %10,3 iken, sanayi ürünlerinde %12,9 düzeyindedir. Gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında tarım ürünlerindeki tarifelerin daha düşük, sanayi ürünlerindeki tarifelerin ise daha yüksek olduğu dikkati çekmektedir. Başta tekstil, ayakkabılar ve otomotiv olmak üzere bazı sanayi dallarının diğer ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça yüksek gümrük vergileriyle korunduğu görülmektedir.

Arjantin'de CIF değerine uygulanan tarifelerin yapısı aşağıdaki gibidir:

- Çoğu sermaye malında %10 tarife
- Tarım ürünlerinde %2-%14
- Çoğu sanayi malı girdilerinde ve hammaddelerde %12-%16
- Çoğu tüketim malında, tekstil ve giyimde %16-20

Yukarıda sayılan tarifeler dışında aşağıda belirtilen ücret ve vergiler de uygulanmaktadır:

- Sermaye malları hariç olmak üzere, CIF değeri üzerinden uygulanan %0,5 istatistik ücreti.
- CIF değeri, tarife ve istatistik ücretinin toplamından oluşan değere uygulanan %21 ya da %10 oranındaki KDV.
- İthalat yapılma sıklığına göre, CIF artı tarifeler üzerine uygulanan %10 ya da %5,5 oranında KDV (Kullanıcı tarafından doğrudan ithal edilen mallar hariç olmak üzere).
- Kullanıcı tarafından doğrudan ithal edilen mallar hariç olmak üzere, bütün tüketim malları üzerinden %3 oranında ek vergi alınmaktadır.

Gümrük vergisi dışında ithalat sırasında KDV de tahsil edilmektedir. Genel KDV oranı %21 düzeyinde olup, bazı mal ve hizmetlerde %27 ve bazılarında %10,5 olarak uygulanmaktadır. Gümrük vergisinden istisna tutulan (turistler, bilim adamları ve diplomatlara tanınan istisnalar; dini gruplar yada kar amacı gütmeyen kuruluşların bazı faaliyetleri sırasında yaptıkları ithalata tanınan istisnalar) ithalat ile örnek (sample) niteliğindeki ürünlerin ithalatı ve federal, il ya da yerel yönetimlerin yaptıkları ithalat KDV'ye tabi değildir. Ayrıca, ihracat da KDV'den istisna tutulmuştur. Canlı hayvanlar ve bunların et ve türevleri, meyve ve sebze ithalatı sırasında yurt içi satışta olduğu gibi %10,5'lik düşük oran uygulanmaktadır.

Arjantin’de Ulusal Vergi Bürosu (<http://www.mecon.gov.ar/sip/basehome/dir1.htm>) ve Gümrük Bürosundan (<http://www.afip.gob.ar/english/>) fiyatlandırma ve vergiler konusunda detaylı bilgi alınması mümkündür.

Tarife Dışı Engeller

Otomatik Olmayan Lisans Uygulaması

Arjantin’de mevcut düzenlemeler çerçevesinde MERCOSUR gümrük kodlama (NCM) sisteminde 8’li bazda belirlenen 583 adet pozisyonda bulunan ürünler otomatik olmayan lisans (OOL) uygulamasına tabi bulunmaktadır. 2008 yılında 163 olan OOL’ye tabi ürüne 2009 yılında 252 adet ve 2011 yılında 168 adet yeni ürün eklenmiştir. 2010 yılındaki düzenlemede ürün sayısı sayı olarak yaklaşık 190’ı bulmakla birlikte bunların bir kısmı daha önce OOL listesinde zaten var olup detayları yeniden belirlenen ürünlerden oluştuğu için ilk defa eklenen yeni ürün sayısı 168’dir.

OOL uygulaması, Hükümetin lisans verme süresini konjonktüre, yerli üretimin ihtiyaçlarına, ürünün niteliğine, toplam ve sektörel dış ticaret dengesine ve firma bazındaki subjektif kararlara göre belirlemek suretiyle Arjantin’e olan ihracatı olumsuz etkilemektedir. İthalat yapan firmalar ve sektör temsilcileri lisans alma sürelerinin dönem dönem 6 aya kadar uzayabildiğini açıklamaktadır. Uygulamanın her ürün ve firma bazında objektif kriterlere dayanmaması nedeniyle etkilenen sektörler ve firmalar farklılıklar göstermektedir. Ayrıca, uygulamanın bir sonucu olarak bu ülkeye olan ihracat yıllar itibarıyla keskin bir şekilde dalgalanmaktadır. Diğer taraftan, belirsizlik ve keyfi uygulamalar Arjantin’e olan mevcut ihracatı olumsuz etkilediği gibi potansiyel ihracatı da olumsuz etkilemektedir.

Diğer kısıtlamaların yanında özellikle OOL engelini aşmak isteyen birçok yabancı firma Arjantin’de yerli bazı firmalarla da ortaklık yaparak başta elektrikli ve elektronik eşya sektörleri olmak üzere birçok üründe montaj tesisi kurmuştur. Beyaz ve kahverengi eşya ile bilgisayar ve cep telefonu gibi ev ve kişisel tüketim ürünlerinde çok bariz olan söz konusu gelişmelerin bir sonucu olarak bu sektörlerde piyasadaki pazar hakimiyeti belli başlı çokuluslu şirketler tarafından muhafaza edilmiştir.

Net İhracatçı Olma Şartı:

İthalat yapan firmalara ithalat izinleri verilirken yaptıkları ithalattan fazla ihracat yapmaları şart koşulmaktadır. Bu uygulamadan geçtiğimiz yıllarda özellikle büyük otomotiv firmaları ile büyük süpermarket zincirleri başta olmak üzere genellikle büyük ithalatçılar etkilendiği halde, 2012 yılının Şubat ayından itibaren yürürlüğe giren ithalat izin zorunluluğu sistemiyle birlikte bütün ithalatçılar etkilenmeye başlamıştır. Otomotiv firmalarından Arjantin’de üretimi olanlar genellikle bir şekilde Hükümetle pazarlık yapabildikleri halde sadece ithalat ağırlıklı firmalar büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Döviz Alım ve Transferi Kısıtlaması

2011 yılı Ekim ayı sonunda getirilen yeni düzenlemeyle birlikte ithalatçılar dahil herkesin döviz alımı ve transferi konusunda önceden izin almaları zorunlu hale geldiğinden ithalatçılar ithalat izni alsalar bile malın bedelini ödemek için döviz transfer izinleri konusunda problemlerle karşılaşmaktadır.

İthalat İzin Sistemi

1 Şubat 2012 tarihinden itibaren uygulamaya konan ve ithalatçıların bütün ithalat işlemleri öncesi izin almalarını zorunlu hale getiren “Planlanan İthalat İçin Yemin Beyannamesi (Declaracion Jurada Anticipada De Importacion -DJAI)” sistemi bu ülkeye yapılan ihracat açısından şu ana kadar uygulamaya konan kısıtlamaların en ağırlı olup ithalatın doğrudan engellenmesi amacını taşımaktadır. İthalatçılar tarafından yapılan açıklamalara göre sistem hiçbir objektif kriter

taşınamamaktadır. Yapılan değerlendirmelere göre, söz konusu uygulamanın şiddeti ülkenin içinde bulunduğu döviz ihtiyaç durumu, hayati nitelikteki ürünlerde yaşanabilecek sıkıntı ve yerli üretim üzerinde meydana gelecek etki gibi hususlar çerçevesinde dalgalanma gösterecektir. Bu çerçevede, ithalat üzerinde ayrıca bir belirsizlik ortaya çıkmaktadır.

Referans Fiyat Uygulaması

Ürün ve ülke bazında referans fiyat belirlenmek suretiyle, ithal ürünün bu fiyatların altında olması halinde uygulanan yöntem ve istenen belgeler nedeniyle bunların ithalatı büyük ölçüde engellenmektedir. Burada asıl amacın, gümrük beyannamesinin düşük gösterilmesi suretiyle vergi kaçırmanın önüne geçilmesi olduğu iddia edilse de uygulamanın bir fiili ithalat engeli olduğu açıktır.

Anti-Damping Önlemleri

Açılan anti-damping soruşturmaları ve getirilen vergiler fiili ithalat engeli olarak işlev görmektedir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Teknik düzenlemeler ürün grubuna göre farklı kuruluşlar tarafından belirlenmekte ve uygulanmaktadır. Ulusal kalite standartları ve sertifikasyona ilişkin genel kurallar 1474/94 sayılı Karar'la düzenlenmiş bulunmaktadır. Standardizasyondan sorumlu Instituto Argentino de Normalización (IRAM) ve akreditasyondan sorumlu Organismo Argentino de Acreditación (OAA) bahse konu kararlar verilen yetkileri yerine getiren başlıca kuruluşlardır. Bu çerçevede, IRAM ulusal kalite sisteminin kurulmasında gerekli olan teknik düzenlemelerin onaylanması ve gözden geçirilmesinden sorumluyken, OAA sertifikasyon kuruluşlarının, ölçüm ve test laboratuvarlarının akreditasyonunu yapmaktadır.

Arjantin'de gıda üretim ve ticaretine ilişkin düzenlemelerin ana kaynağını 18284 sayılı Gıda Yasası belirlemektedir. Yasanın öngördüğü kuralların hayata geçirilmesi açısından sağlık ve kalite standartlarının belirlenmesi ve uygulanmasına yönelik olarak üç temel kuruluş bulunmaktadır. Bunlardan Tarımsal Gıda Sağlık ve Kalite Ulusal İdaresi (Servicio Nacional de Sanidad y Calidad Agroalimentaria - SENASA) taze ve dondurulmuş hayvansal ve bitkisel ürünlerle ilgili görevleri yerine getirirken, Ulusal Gıda Enstitüsü (Instituto Nacional de Alimentos – INAL) işlenmiş gıda ile şarap dışındaki içeceklere ilişkin düzenlemelerde bulunmakta, şarapla ilgili konular ise Ulusal Şarap Enstitüsünün (Instituto Nacional de Vitivinicultura - INV) görev alanına girmektedir. Ayrıca, Tarım Bakanlığı da spesifik konularda düzenlemeler getirme yetkisine sahip bulunmaktadır. Diğer taraftan, kurumların aradığı standart ve düzenlemelerin gümrük işlemleri açısından uygulamalarına ilişkin olarak Federal Kamu Gelirleri İdaresi (AFIP) de kararlar çıkarmaktadır.

Kambiyo Rejimi

Arjantin'in döviz kuru politikası Arjantin Merkez Bankası (BCRA-Banco Central de la República Argentina) tarafından idare edilmektedir. 2002 yılı Ocak ayında çıkarılan 25561 sayılı Kanun ülke parasının konvertibilitesine son vererek Merkez Bankasının müdahalesine açık dalgalı kur rejimi dönemini başlatmıştır. Dalgalı kur rejimi bir taraftan yurt içi fiyat istikrarını gözetken ve diğer taraftan dış şoklara karşı rezerv biriktirmeye dayalı iki temel saik üzerine kurulmuştur. Rezerv biriktirme politikası dış ticaret fazlası vermeye yönelik ithalatı kısıcı politikalarla desteklenmiştir.

Döviz üzerinde baskı oluşmaya ve ülke parası değer kaybetmeye başlayınca Arjantin Hükümeti 2011 yılı Ekim ayından itibaren döviz alımını izne bağlamıştır. Mevcut uygulama halen devam etmektedir.